

Eemnes: van grafstenen en buitenplaatsen

J. Out-Eemnes

Naar aanleiding van enkele reacties op twee artikelen van mij in dit blad, wil ik graag hierop terug komen. Het eerste artikel was gewijd aan de Grafstenen in de Hervormde Nicolaaskerk van Eemnes-Buiten (TVE 8, blz. 112-117), het tweede had de Eemnesser buitenplaatsen en hun bewoners tot onderwerp (TVE 10, blz. 176-183). Vandaar de misschien wat zonderlinge titel boven dit artikeltje.

De grafstenen

Onlangs werd ik opmerkzaam gemaakt op de aantekeningen en correspondentie van de Hilversumse boekhandelaar en amateur-historicus C.L. Heek, die in de Vaart te Hilversum liggen. Heek, die met allerlei personen over de regionale geschiedenis correspondeerde, bezocht ook tentoonstellingen en historische objecten. Eens was hij ook in de Nicolaaskerk van Eemnes. Hij maakte er notities van de grafstenen, die hij er zag. Ook enkele leden van de Historische Kring Eemnes en ikzelf hebben dergelijke aantekeningen gemaakt. Het is interessant deze gegevens, die zo'n 80 jaar na elkaar zijn gemaakt, met elkaar te vergelijken.

Allereerst moet ik opmerken, dat Heek niet alle grafstenen gezien heeft. Wellicht is dit te verklaren door het feit, dat er waarschijnlijk ook in het begin van onze eeuw een houten vloer onder de kerkstoelen was aangebracht.

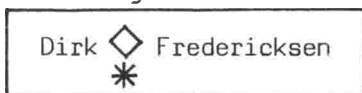
Heek meldt wel enkele stenen, die nu niet meer te vinden zijn. Dat zijn:

Swaentien Seeger X	Pieter Slechten Horst
Jan Toenis Jaep Aelten	G.L.K.

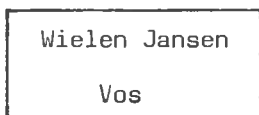
Verder is er door ons een aantal "verminkte" stenen genoteerd; die zijn nu weer aan te vullen.

Zo vermeldden wij: "Peter Pouw", dit moet zijn: "Peter Pouwelssoon"; de zeer geschonden steen: "...bertsen..." luidt: "Cornelis Lambertsen" en de grafsteen van "...irck

Fredericksen" ziet er volgens Heek als volgt uit:

Een vraag is het of Heek's vermelding:

dezelfde is als onze "Willem Jansen".

Een voor Eemnes eveneens interessante aantekening in zijn geschriften is die van het grafschrift van Kornelius van Rhijn, die predikant van deze kerk was en die op 27 november 1702 overleed. Deze tekst luidt:

*Hier rust Kornelius, geen hoofdman over hondert,
Maar over 's Heeren erf. Die zijnes Meesters les
Heeft van den predikstoel vrijborstig uitgedondert,
Ruim een en twintig jaar aan 't volk van Emenes.*

Dit vers staat afgedrukt in de "Weesper en Gooische Volksalmanak, le jrg. 1860.

De Eemnesser buitenplaatsen

Donderdag 23 oktober werd ik opgebeld door freule Six te 's-Graveland naar aanleiding van het artikel "Eemlust. Een verhaal over Haarlemmers op een Eemnesser buitenplaats". Zij vertelde mij, dat zij een tekening bezat van W. Horstink, een Haarlems kunstenaar, die van 1765-1815 leefde. De prent stelt voor: "Op de Buytenplaats Eemlust". De volgende dag kon ik op "Jagtlust" terecht om hem te bekijken. De gekleurde tekening vertoonde een tuin in Engelse landschapstijl met een vijver en een brug, waarvan de leuning van dikke takken vervaardigd waren, en die schuin opliep. Het was een verrassing voor mij, omdat één van de losse tekeningen in het "Album Amicorum" van de heer en mevrouw Feikema in Amersfoort een hierop gelijkende brug vertoont. De twijfel of die tekeningen in het album nu inderdaad "Eemlust" uitbeelden, was hiermee wel verdwenen.

Zoals in het artikel vermeld, werd "Eemlust" samen met "Berg en Eemzicht" op 31 augustus 1831 in het openbaar geveild. De gevolgtrekking, dat beide buitens dus eigendom van de familie Helmolt waren, durfde ik niet te trekken. Toch heb ik bijna de zekerheid, dat dit zo was, na het vinden van een

(herdrukte) advertentie van 11 februari 1815 in "De opregte Haarlemsche Courant" (uit: De Utrechtse Gemeenten in 1815, uitgave van de prov. Utrecht 1972, herdrukt 1976, blz. 162). Deze luidt:

"Te Huur: Een BUITENPLAATSJE, genaamd BERG- EN EEMZICHT, gelegen te Eemnes, voor een Somma van f 130 jaarlijks, bestaande in een Huis, Koetshuis en Stal voor drie Paarden, vruchtbare Moestuin en Boomgaard, in een Engelsche smaak aangelegen; te bevragen bij den Tuinman van Eemlust."

Freule Six kon mij nóg iets verrassends meedelen: in het familie-archief Six bevindt zich een uitgebreide briefwisseling tussen de in het artikel als buitenplaatsbewoner gemelde Johannes Lublink en Pieter van Winter. Uit deze correspondentie blijkt, dat Lublink op de buitenplaats STADWIJK in Eemnes vertoefde! Als men de huidige boerderij met deze naam (Wakkerendijk 52) bekijkt, dan leest men op de gevelsteen:

"Van ouds Stadwijk 1851". De buitenplaats moet dus wel op de plaats van deze boerderij gestaan hebben. Het oude gebouwtje naast de boerderij, waar met grote letters nog Stadwijk op staat, is m.i. het restant van een koetshuis en/of stal en dateert vermoedelijk uit de eerste helft van de 18e eeuw.

Wie was eigenlijk die Johannes Lublink? Ik wist al, dat hij lid was van het in de Franse tijd opgerichte Wetgevend Lichaam (een soort le kamer). Freule Six wist mij te vertellen, dat hij een bekend letterkundige was, die van 1736-1816 leefde, en die in 1757 in het Frans en Engels met Pieter van Winter, eveneens letterkundige had gecorrespondeerd. Daarna is er in de jaren 1775 tot 1807 een zeer uitgebreide briefwisseling geweest, ook met de ouders van Pieter van Winter, o.a. over een nieuwe berijming van de gezangen van de Hervormde Kerk. Ook Lublink's echtgenote, Cornelia Rijdenius, schreef brieven aan Pieter's vrouw, die haar vriendin was. In later jaren, als haar man bijna blind is, schrijft zij ook de brieven, die hij haar dicteert.

Johannes Lublink (de Jonge) is in de encyclopediën o.a. vermeld als de samensteller van een rapport van 1796, waarin hij de scheiding van Kerk en Staat bepleit. Ook vertaalde hij onder meer de werken van Gellert.

Lublink was overigens niet zo bemiddeld als zijn vriend Van Winter; in 1807 leent hij een som geld van hem. Van Winter laat in zijn testament beschrijven dat, mocht hij eventueel vóór Lublink overlijden, de som geld zal worden geschonken aan zijn vriend. Het is prettig te ervaren, dat een nog niet geheel "afgerond" onderwerp door publikatie weer nieuwe gegevens oplevert. Misschien een stimulans voor anderen om ook de pen te grijpen en een artikel voor TVE te schrijven!